

Nr 36.

Av herr **Weijne**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 72, angående avlöningsförmåner till viss civil personal i statens och kommuns tjänst under tjänstledighet på grund av inkallelse till militär tjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 72 angående avlöningsförmåner till viss civil personal i statens och kommuns tjänst under militär tjänstgöring vid förstärkt försvarsberedskap m. m. föreslås bland annat nya grunder för ersättning till pensionerad folk- eller småskollärare, vilken förordnats att vikariera vid folk- eller småskola. Förslaget ansluter sig till ett av allmänna lönenämnden avgivet yttrande och innebär, att en vikarie av nyss angivet slag skall äga att *dels* uppbära oavkortad pension, *dels ock* åtnjuta särskilt arvode till sådant belopp, att sammanlagda förmånerna motsvara avlöningen enligt den löneklass han vid avskedet tillhörde eller finge anses hava tillhört.

Den föreslagna anordningen förefaller till en början att vara en god lösning av det föreliggande spörsmålet. Vid närmare studium av frågan finner man dock bland annat, att den oklarhet beträffande pensionerad lärares lön under tjänstgöring som vikarie, som det har klagats över och vilken i sin mån torde hava bidragit till det nu framlagda ändringsförslaget, icke därmed avskaffas. Flera sätt att tolka den framlagda propositionen äro nämligen möjliga. Så kan meningen vara, att man vid utmätandet av vikarielönen endast skall taga hänsyn till den på lästiden löpande inkomsten, och lönen alltså uppgå till ordinarie lärares lön för nämnda tid minskad med under motsvarande tid utgående pension. Eller också är avsikten, att årslönen i förekommande löneklass skall minskas med pensionens årsbelopp, varefter läraren uppbär som vikarie för dag $\frac{1}{273}$ eller $\frac{1}{256}$ av resterande belopp med hänsyn till lästidens längd. Härvid har icke räknats med den nu gällande kortaste årliga undervisningstiden, som jämlikt riksdagens beslut skall utökas från den 1 nästkommande juli. Oklart är också, vad som avses med lörens beräkning »enligt den löneklass läraren vid avskedet tillhörde eller finge anses hava tillhört». Rätteligen skall väl lästiden å den tjänst, han som vikarie uppehåller, vara avgörande för beräkningen av löneklass. Huruvida vikarien på grund av den årliga lästidens längd å sin gamla ordinarie tjänst tillhört exempelvis lönegrad 15, 16 eller 17, bör väl icke inverka på vikariatsarvodet.

Ett bifall till propositionen kan emellertid få ett annat icke önskvärt resultat, som har större reell betydelse. Ersättningen för kortare vikariat å landsbygden blir nämligen så ringa, att pensionärerna i stor utsträckning torde komma att ställa sig ovilliga att mottaga dylika förordnanden. I en

till föreliggande motion fogad bilaga har gjorts ett försök att visa, hur förslaget kommer att verka. Lönebeloppen äro starkt avrundade, och tabellen vill endast giva en ungefärlig bild av det nya systemet. Klart framgår dock, att, då pensionerna icke äro dyrortsreglerade, ersättningen för vikariat å olika ortsgrupper blir starkt växlande. A-orterna komma därvid i en särskilt oförmånlig ställning. Det kan rent av ifrågasättas, huruvida en pensionerad lärare, som mottog ett kortare vikariat å A-ort och dels bekostade sin resa, dels finge sina levnadskostnader fördyrade genom vistelse utanför hemorten, över huvud taget gjorde sig någon förtjänst. Annorlunda ställer sig givetvis saken vid längre vikariat. Men det är just för korta förordnanden pensionerade lärare böra utnyttjas. Och för dylik tjänstgöring råder i dessa tider, som ock framhålles i propositionen, ett ökat behov av pensionärerna. Det synes därför vara nödvändigt att ordna ersättningen så, att pensionerade lärares arbetskraft alltjämt kan användas, när skolans bästa så kräver.

En lämplig anordning i sådant syfte torde vara att utmäta ersättningen för kortare vikariat något fördelaktigare, än vad propositionen förutsätter. Genom brev den 21 juli 1938 bestämde Kungl. Maj:t, att pensionerad vikarie-rande lärare skulle uppbära såväl lön som full pension under vikariatstjänstgöring, i den mån anställningen inom samma skoldistrikt icke under en lästermin översteg trettio dagar. Detta brev torde alltjämt böra vara gällande. Lönen under nämnda trettio dagar bör utgå efter lägsta förekommande löneklass för icke-ordinarie lärare.

Med stöd av det anförda får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 72 ville uttala, att pensionerad lärare, som uppehåller vikariat i folk- eller småskola, skall för högst trettio dagars tjänstgöring i samma skoldistrikt under en lästermin uppbära lön efter lägsta förekommande löneklass för icke-ordinarie lärare.

Stockholm den 21 november 1939.

Josef Weijne.

Bilaga.

Pensionerad lärares lön för en månads (30 dagar) tjänstgöring som vikarie. Beloppen enligt »nu gällande bestämmelser» avse första månadens tjänstgöring varje termin inom samma skoldistrikt.

	Årlig lästid	Folkskollärare			Folkskollärarynna			Småskollärarynna		
		A-ort kr.	D-ort kr.	I-ort kr.	A-ort kr.	D-ort kr.	I-ort kr.	A-ort kr.	D-ort kr.	I-ort kr.
		Årlig pension 3,444 kronor			Årlig pension 3,240 kronor			Årlig pension 1,920 kronor		
Enligt nu gällande bestämmelser	39 v.	420	471	557	377	425	504	285	321	380
Enligt proposition nr 72										
Kalenderårslön	39 v.	206	260	352	140	187	264	126	162	222
Läsårslön	39 v.	272	344	464	186	247	349	167	214	293
Enligt nu gällande bestämmelser	36½ v.	420	471	557	377	425	504	285	321	380
Enligt proposition nr 72										
Kalenderårslön	36½ v.	178	230	316	113	157	231	114	148	206
Läsårslön	36½ v.	251	324	428	149	207	304	151	196	272

